ग्राममहसूल अधिकारी भरती परीक्षा ९३ प्रश्नपत्रिका

९,३०० वस्तुनिष्ठ प्रश्न उत्तरे व आवश्यक स्पष्टीकरणांसह

- २०२३ मधील सर्व ५७ प्रश्नपत्रिका + २०१९ मधील ३६ प्रश्नपत्रिका
- ३५,००० (+) प्रश्नांची परिपूर्ण तयारी
- आगामी परीक्षा समोर ठेवून दिलेली विश्लेषणे व स्पष्टीकरणे
- कठीण प्रश्नांसाठी सोप्या ट्रिक्स
- चालू घडामोडींचा विशेष संदर्भ

विनायक घायाळ
एम्‌एस्‌सी-सेट (केमिस्ट्री)
विद्यापीठात सर्वप्रथम (गोल्ड मेडलिस्ट)

विद्या देशपांडे
एमए (इंग्लिश) बीएड
टीईटी–२०१८ उत्तीर्ण
TAIT-2025-स्कोअर–१३३

K'Sagar PUBLICATIONS

Published By
Sau. Shobhadevi Kshirsagar
K'Sagar Publications
'Suvarna Shilpa', 444/1 Shaniwar Peth,
Adjacent to Rajmachikar Flour Mill,
Near Dakshinabhimukhi
Maruti Temple, Pune - 411 030.
24450125, 24455435 9823118810

Email : customer@ksagar.com
sales@ksagar.com
website : www.ksagar.com

© K'Sagar Publications, Pune : 2025
Copy-rights reserved and registered under the Act

First Edition : 2026

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

The name K'Sagar is registered
under the trade marks Act, 1999

◆ ◆ ◆ ◆ ◆

Printed at
A. R. Printers
Mangalwar Peth, Pune

◆ ◆ ◆

Typesetting
K'Sagar Publications, Pune

◆ ◆

Cover Design
K'Sagar Publications, Pune

◆

Price : 895/-

Our Firms

K'Sagar's House of Books
39/1, Durga Chambers, Jogeshwari Mandir Lane,
Pune - 411002. (020) 24483166
9923906500 8087722277

K'Sagar Book Centre
Nutan Classic, 639 Narayana Peth,
Appa Balwant Chowk, Pune - 411030.
(020) 24453065 9823121395 9545567862/63

Due care has been taken to ensure that the information provided in this book is correct. However, the authors and the publishers bear no responsibility for any damage resulting from any inadvertent omission or inaccuracy in the book.

नोबेल पारितोषिक विजेते 2025

1. शरीरक्रिया विज्ञान/वैद्यकशास्त्र
   - मेरी ई. ब्रन्को
   - फ्रेड रॅम्सडेल
   - शिमोन साकागुची

योगदान : नियामक टी पेशीचा (Regulatory T Cells) शोध – ज्या शरीरावर हल्ला करणाऱ्या रोगप्रतिकार प्रणालीला नियंत्रणात ठेवतात (परिधीय रोगप्रतिकार सहिष्णुता – Peripheral Immune Tolerance).

2. भौतिकशास्त्र
   - जॉन क्लार्क
   - मिशेल एच. डेवरी
   - जॉन एम. मार्टिनिस

योगदान : इलेक्ट्रिकल सर्किटमध्ये मॅक्रोस्कोपिक क्वांटम टनेलिंग आणि ऊर्जा प्रमाणिकीकरण (Energy Quantization) यावरील संशोधन.

3. रसायनशास्त्र
   - सुसुमु कितागावा
   - रिचर्ड रॉब्सन
   - ओमर एम. याघी

योगदान : मेटल–ऑर्गेनिक फ्रेमवर्क्सचे (MOFs) निर्माण आणि त्यांचा वायू साठवण, उत्प्रेरक (Catalysis) आणि शाश्वत विकासासाठी केलेला उपयोग.

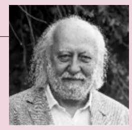

4. साहित्य
   - लास्झलो क्रास्नाहोर्कई

योगदान : त्यांच्या सर्जनशील साहित्यकृतींनी 'अपोकॅलिप्स' (Apocalypse) विषयाला एक नवी कलात्मक अभिव्यक्ती दिली.

5. शांतता
   - मारिया कोरीना माचाडो

योगदान : व्हेनेझुएलातील लोकशाही चळवळीचा प्रसार आणि हुकूमशाहीविरुद्ध शांततापूर्ण संघर्ष. लोकशाही मूल्यांच्या प्रसारासाठी महत्त्वपूर्ण कार्य.

6. अर्थशास्त्र
   - जोएल मोकिर
   - फिलिप आगिऑं
   - पीटर हॉविट

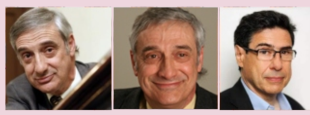

योगदान : नवोन्मेष–संचालित आर्थिक वाढीचे विश्लेषण आणि शाश्वत विकासासाठी (Sustainable Development) मॉडेल्स.

लेखकाचे मनोगत

विद्यार्थी मित्र-मैत्रिणींनो,

तलाठी भरती परीक्षेचे वेध आता आपणा सर्वांनाच लागले असून आपले स्वप्न प्रत्यक्षात उतरविण्यासाठी आता वेळ न दवडता तयारीस लागणे केव्हाही उत्तमच...!!

स्पर्धा परीक्षेच्या अभ्यासासाठी पुढील **त्रिसूत्री** महत्त्वाची ठरते.

तलाठी भरती

- पूर्वीच्या प्रश्नपत्रिका
- विश्वासार्ह पुस्तके
- योग्य मार्गदर्शन

आगामी तलाठी भरतीसाठी मागील दोन्ही वर्षांच्या म्हणजेच 2023 व 2019च्या ऑनलाइन परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिका अभ्यासणे अत्यावश्यक ठरते; कारण त्याद्वारे आपल्याला अभ्यासाचे महत्त्वाचे घटक कोणते आणि या घटकांवर कशा प्रकारे प्रश्न विचारले जातात ते लक्षात येते. त्याचबरोबर मराठी, इंग्रजी व जनरल नॉलेज या घटकांची खोली व व्याप्ती आणि अंकगणित व बौद्धिक चाचणीवरील प्रश्नांचे स्वरूप लक्षात येण्यास मदत होते. त्याद्वारे आपणास आपल्याला मिळालेला वेळ लक्षात घेऊन एका Perfect Plan ची आखणी करणे सोपे जाते. हाच प्लॅन आपणास यशाच्या दिशेने मार्गस्थ करतो.

या पुस्तकाच्या पहिल्या विभागात सन 2023 मधील 57 व दुसऱ्या विभागात सन 2019 मधील 36 म्हणजेच एकूण (57+36) = 93 प्रश्नपत्रिका समाविष्ट केलेल्या आहेत. मात्र, असे करताना केवळ प्रश्नोत्तरे न देता आगामी परीक्षेत ज्या PYQ वर नवे प्रश्न विचारले जाण्याची शक्यता दिसून येते त्यांचे विस्तृत विश्लेषण व स्पष्टीकरण देण्यात आले आहे. अंकगणित व बौद्धिक चाचणी या विषयांच्या बाबतीत अवघड प्रश्न सोडविण्याची सोपी पद्धत/ट्रिक दिलेली आहे.

बहुतांशी उत्तरे उत्तरतालिकेनुसारच दिलेली असली तरी अनिवार्य असेल तेथे उत्तरात, कालबाह्य प्रश्नात, तर काही वेळा पर्यायांत योग्य तो बदल करण्याचे स्वातंत्र्य घेतले आहे. काही ठिकाणी अतिशय संदिग्ध प्रश्नांऐवजी त्याच धर्तीवरचा नवा अधिक उपयुक्त प्रश्न समाविष्ट केला आहे. थोडक्यात, या पुस्तकाची उपयुक्तता वाढावी यासाठी शक्य तो प्रयत्न करण्यात आला आहे.

आणखी एक महत्त्वाचे म्हणजे, तलाठी भरती परीक्षेच्या अभ्यासक्रमातील सर्व घटकांच्या परिपूर्ण अभ्यासासाठी Vinayak Ghayal Study या You Tube चॅनेलला नक्की सब्सक्राईब करा.

इतर महत्त्वाच्या संदर्भांप्रमाणे हेही पुस्तक आपणास अतिशय उपयुक्त ठरेल आणि आपला यशोमार्ग प्रशस्त करण्यात मोलाचा वाटा उचलेल....

या सार्थ विश्वासासह,

आगामी परीक्षेसाठी आपणास लक्ष लक्ष शुभेच्छा...!!

आपला मित्र,

विनायक घायाळ

विनायक घायाळ

(एम्.एस्सी - ऑरगॅनिक केमिस्ट्री, सेट)

बीएस्सी : (श्री योगेश्वरी महाविद्यालय, अंबाजोगाई)

विद्यापीठ गुणवत्ता यादीत सर्वचतुर्थ, नॅशनल मेरीट स्कॉलरशीप (पदव्युत्तर).

एम्.एस्सी : (Department of Chemistry; डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छत्रपती संभाजीनगर)

विद्यापीठ गुणवत्ता यादीत सर्वप्रथम. नानासाहेब तावडे प्रथम सुवर्णपदक. दयानंद बांदोडकर सुवर्णपदक.

सेट परीक्षा : उत्तीर्ण...

लेखन :

के'सागर प्रकाशनातर्फे ४०(+) पुस्तके प्रकाशित.

सर्व पुस्तके विद्यार्थिप्रिय व बेस्ट सेलर....

त्यांच्या एकत्रित आवृत्त्यांची संख्या ३०० हून अधिक ...

(१) सरळसेवा भरती परीक्षा (पूर्वीच्या ४० प्रश्नपत्रिका घटकनिहाय स्पष्टीकरणांसह)

(२) स्मॉलेस्ट जनरल नॉलेज (४७ आवृत्त्या)

(३) पोलीस कॉन्स्टेबल १०७ प्रश्नपत्रिका

(४) वनरक्षक भरती परीक्षा २४ प्रश्नपत्रिका

अनुक्रमणिका

विभाग १ : २०२३ मधील ५७ प्रश्नपत्रिका 9

1.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका पहिली दिनांक : 01-09-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	11
2.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका दुसरी दिनांक : 01-09-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM.	20
3.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका तिसरी दिनांक : 01-09-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	29
4.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका चौथी दिनांक : 04-09-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	38
5.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका पाचवी दिनांक : 04-09-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM.	46
6.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका सहावी दिनांक : 04-09-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	55
7.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका सातवी दिनांक : 05-09-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	63
8.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका आठवी दिनांक : 05-09-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM.	71
9.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका नववी दिनांक : 05-09-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	80
10.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका दहावी दिनांक : 06-09-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	89
11.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका अकरावी दिनांक : 06-09-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM.	97
12.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका बारावी दिनांक : 06-09-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	105
13.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका तेरावी दिनांक : 08-09-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	113
14.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका चौदावी दिनांक : 08-09-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM. तलाठी भरती (2023)	122
15.	प्रश्नपत्रिका पंधरावी दिनांक : 8-09-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	130
16.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका सोळावी दिनांक : 10-09-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	139
17.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका सतरावी दिनांक : 10-09-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM.	147

18.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका अठरावी दिनांक : 10-09-2023 वेळ : 04.30-6.30 PM.	156
19.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका एकोणिसावी दिनांक : 13-09-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	164
20.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका विसावी दिनांक : 13-09-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM.	172
21.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका एकविसावी दिनांक : 13-09-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	179
22.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका बाविसावी दिनांक : 14-09-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	186
23.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका तेविसावी दिनांक : 14-09-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM.	194
24.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका चोविसावी दिनांक : 14-09-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	202
25.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका पंचविसावी दिनांक : 17-08-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	210
26.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका सव्विसावी दिनांक : 17-08-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM.	219
27.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका सत्ताविसावी दिनांक : 17-08-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	228
28.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका अठ्ठाविसावी दिनांक : 18-08-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	237
29.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका एकोणतिसावी दिनांक : 18-08-2023 वेळ : 12.30 PM. -2.30 PM.	245
30.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका तिसावी दिनांक : 18-08-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	254
31.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका एकतिसावी दिनांक : 19-08-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	263
32.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका बत्तिसावी दिनांक : 19-08-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM.	271
33.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका तेहेतिसावी दिनांक : 19-08-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	279
34.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका चौतिसावी दिनांक : 20-08-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	287
35.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका पस्तिसावी दिनांक : 20-08-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM	298

36.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका छत्तीसावी दिनांक : 20-08-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	307
37.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका सदतिसावी दिनांक : 21-08-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	316
38.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका अडतिसावी दिनांक : 21-08-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM.	324
39.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका एकोणचाळिसावी दिनांक : 21-08-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	333
40.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका चाळिसावी दिनांक : 22-08-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	344
41.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका एकेचाळिसावी दिनांक : 22-08-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM.	353
42.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका बेचाळिसावी दिनांक : 22-08-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	361
43.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका त्रेचाळिसावी दिनांक : 26-08-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	370
44.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका चव्वेचाळिसावी दिनांक : 26-08-2023 वेळ : 12.30-02.30 PM.	378
45.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका पंचेचाळिसावी दिनांक : 26-08-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	388
46.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका सेहेचाळिसावी दिनांक : 27-08-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	396
47.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका सत्तेचाळिसावी दिनांक : 27-08-2023 वेळ : 12.30-02.30 PM.	404
48.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका अठ्ठेचाळिसावी दिनांक : 27-08-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	413
49.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका एकोणपन्नास दिनांक : 28-08-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	421
50.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका पन्नासावी दिनांक : 28-08-2023 वेळ : 12.30-02.30 PM.	429
51.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका एकावन्नावी दिनांक : 28-08-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	438
52.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका बावन्नावी दिनांक : 29-08-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	446
53.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका त्रेपन्नावी दिनांक : 29-08-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM.	455

54.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका चौपन्नावी दिनांक : 29-08-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	464
55.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका पंचावन्नावी दिनांक : 31-08-2023 वेळ : 9.00-11.00 AM.	473
56.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका छपन्नावी दिनांक : 31-08-2023 वेळ : 12.30-2.30 PM.	482
57.	तलाठी भरती (2023) प्रश्नपत्रिका सत्तावन्नावी दिनांक : 31-08-2023 वेळ : 4.30-6.30 PM.	491

विभाग २ : २०१९ मधील ३६ प्रश्नपत्रिका 1

1.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 2 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	9
2.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 2 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	18
3.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 3 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	28
4.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 3 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	39
5.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 4 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	48
6.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 4 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	57
7.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 6 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	66
8.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 6 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	76
9.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 7 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	85
10.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 7 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	94
11.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 8 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	102
12.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 8 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	112
13.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 10 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	120
14.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 10 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	130
15.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 11 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	140
16.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 11 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	149
17.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 12 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	158
18.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 12 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	169

19.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 16 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	178
20.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 16 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	188
21.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 17 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	197
22.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 17 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	207
23.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 19 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	217
24.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 19 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	227
25.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 20 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	238
26.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 20 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	247
27.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 21 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	258
28.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 21 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	269
29.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 22 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	278
30.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 22 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	289
31.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 23 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	300
32.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 23 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	311
33.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 25 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	320
34.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 25 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	329
35.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 26 जुलै, 2019) वेळ : 10·00 AM	339
36.	तलाठी भरती लेखी परीक्षा (दिनांक 26 जुलै, 2019) वेळ : 2·30 PM	349

सौ. विद्या देशपांडे (घायाळ)

M. A. (English), B.Ed.,
TET-2018 उत्तीर्ण TAIT-2023
(IBPS पॅटर्न स्कोअर-117)

अनुभव : MPSC राज्यसेवा, STI (पूर्व, मुख्य परीक्षा आणि मुलाखतींचा अनुभव). माध्यमिक स्तरावर इतिहास, भूगोल व मराठी अध्यापन. काही काळ स्पर्धा परीक्षा (बीएड सीईटी, शालेय स्कॉलरशीप परीक्षा व एमपीएससी परीक्षा) अध्यापन.

के'सागरीय परिवारात लेखन साहाय्य व स्वतंत्र लेखन.

TET पेपर दुसरा विद्यार्थिप्रिय संदर्भ (चार आवृत्त्या)